

KÖZALKALMAZOTT

A MAGYAR KÖZALKALMAZOTTAK ORSZÁGOS SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

Városrendezés és a tanácsok feladatai

Írta: Pongrácz Kálmán

Ötéves népgazdasági tervünk során szerte az országban hatalmas építkezéseket hajtunk végre. Nemesak új ipari üzemek százai létesülnek, de ezekhez csatlakozó óriási méretű lakóházépítkezések, iskolák, óvodák, bölcsődék is épülnek. Új egyetemek, főiskolák, tanulóotthonok, rendelőintézetek és könyvtárak mellett olyan hatalmas létesítmények építése folyik, mint pl. fővárosunkban a földalatti gyorsvasút, a százezer főt befogadóképességű Népstadion. Új parkok, gyermekjátzóterek, sporttelepek százai nyújtanak pihenést, üdülést városaink lakosságának. Új villamos- és autóbusszvonalak létesülnek és már megjelent a főváros utcáin a legkorszerűbb közlekedési eszköz, a trollibusz.

Mind ezek a beruházások hivatottak arra, hogy városaink egész arculatát döntően megváltoztassák.

A kapitalista várost a dolgozó nép nem érezhette magáénak, mert abból neki csak a külvárosok vigasztalan, rendezetlen munkástelepei, a mellékutcák sivár kőrengetege jutott. A várost a telekspekuláció és házspekuláció alakította, nem a dolgozó nép érdeke. A nemzet multjának művészi hagyományait a spekuláció nem becsülte meg, ahol újjá állt, elpusztította, vagy tekintetbe nem véve, melléje telepítette a maga hívalkodó, a környezetét semmibevevő épületeit.

Igy alakultak ki a városok szűk, fátlan utcái, a bérházak levegőtlen belső udvaraival és soha napot nem kapó lakásaival.

Mi ezzel szemben a dolgozó nép számára építünk. Ötéves tervünk során városaink szocialista átépítését kell megkezdenünk. Mezőgazdasági jellegű községekből ipari városok lesznek, sőt: egészen új városok jönnek létre dolgozó népünk munkája nyomán. Szemünk előtt emelkednek Dunapentele üzemei, háza, kulturális, egészségügyi intézményei. Építkezéseink, beruházásaink tervszerű elhelyezése ugyanúgy része népgazdasági tervünknek, mint azok végrehajtása. Ezért el kell készítenünk városrendezési tervünket, amelyekben az új létesítmények legalkalmasabb helyét, azok beépítésének módját jelöljük ki, alkalmazkodva a város

földrajzi adottságaihoz és gazdasági lehetőségeihez.

E kérdés fontosságát mutatja az a körülmény, hogy Moszkva rendezési tervének készítésében maga Sztálin elvtárs működött közre. Már 1934-ben rámutatott a városrendezés döntő fontosságára és megkövetelte, hogy szigorúan, a terv szerint történjék minden befejezés.

Moszkva fennállásának 800 éves évfordulója alkalmából már az eredményekről számolhatott be Sztálin elvtárs:

»A városépítés mind Európában, mind pedig Ázsiában vagy Amerikában ugyanabban a rákfeneben szenved. Ez pedig a túlszűfolttság, melynek következtében millió elgyengült munkás tengődésre és kínhalálra van ítélve. Moszkva fő érdeme, hogy teljes egészében likvidálta ezeket a tömeglakásokat. Maga a külváros fogalma a kaotikus építésmóddal, a viskókkal és a kényelem teljes hiányával, töröltetett a Szovjetunió lexikonából. Nagyon sok volt külvárosa Moszkvának és más szovjet városnak semmiben sem különbözik ma már az építéssel, a kényelmet illetően a város belső negyedeitől. A szovjet városépítéssel a gyakorlatban ma már nem a kiválasztottak, hanem a tömegek számára épít. A dolgozó szovjet nép a kizárólagos megrendelő és úr a Szovjetunióban. A dolgozó szovjet nép maga terjeszti elő kívánságait, a lakóházak, klubok, színházak tekintetében és magasfokú művészi és szervezeti összhangot kíván. A szovjet építéssel minden igyekezet oda irányul, hogy eleget tehessenek a szovjet nép kívánságainak.«

Ezek alapján tisztán látjuk, hogy szocialista városépítés csak a tanácsokon felépülő államban, a tanácsok irányítása alatt valósulhat meg. A tanácsok mint az egész dolgozó nép választott szervei, egyedül alkalmasak arra, hogy a dolgozók által előterjesztett kívánságokat összegyűjtsék, kiértékeljék és szakszerveik segítségével a városrendezési tervbe foglalják.

Elsősorban is meg kell ismerniük városukat, kerületüket. Tüdniük kell, hogy annak felépítésében a kapitalizmus milyen hibákat és

(Folytatása a 2. oldalon)

(Folytatás az első oldalról)

bűnöket követett el. Hol vannak a bajok a közlekedéssel, melyek a túlszűfolt, egészségtelen városnegyedek, hol hiányoznak a megfelelő zöld területek, gyermekjátszóterek, iskolák, hol hiányos a kereskedelmi elosztóhálózat.

Meg kell ismerniök a város, a kerület múltját, történetét, azokat a gazdasági erőket, természeti, földrajzi, politikai adottságokat, amelyek a települést létrehozták, ismerniök kell annak fejlődési lehetőségeit, helyét a tervgazdaságban. Meg kell ismerkedniök továbbá a város, a kerület meglévő és kifejleszthető építészeti és természeti szépségeivel.

Igy pl. nem lehetne Óbuda helyes városrendezési tervét elkészíteni, ha nem ismernénk ennek a

döntő jelentőségű és maga után vonja a további fejlődést.

Ilyen feladat például Budapesten a földalatti gyorsvasút építése, ilyen feladat főútvonalaink korszerű kiépítése, az új Nemzeti Színház elhelyezése oly módon, hogy az egyben elősegítse Budapest városközpontjának szocialista fővároshoz méltó kialakulását.

A budapesti tanács végrehajtóbizottsága nem egyszer foglalkozott ilyen kérdésekkel: így a főváros 10 éves városrendezési tervével, a lakóházak helyének kijelölésével, a Várhegy lejtőjének rendezésével, a Népstadion közlekedési kérdéseinek problémájával.

Nagy feladat vár a helyi tanácsokra azáltal, hogy a dolgozók kezdeményezését, kívánságait kiértékeljék. A helyi érdekeket alá kell rendelni tudni a nagyobb kö-